

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, UNIVERSITAT I RECERCA

6869

Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 27 de juliol de 2020 per la qual es fan públiques les orientacions sobre els aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics del segon cicle d'educació infantil i educació primària i de l'educació secundària obligatòria i batxillerat per al curs 2020-2021 a les Illes Balears

Ateses les característiques del proper curs 2020-2021, condicionat en gran mesura per la pandèmia de la COVID-19 i els diferents escenaris en què ens podríem trobar durant el curs, amb la intenció de planificar d'una manera participativa el retorn a la presencialitat als centres educatius, la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca, durant el mes de juny, va coordinar diverses comissions formades per representants de la comunitat educativa (famílies, associacions de directors de tots els nivells educatius, associacions professionals, sindicats de l'educació pública i de la concertada, patronal de la concertada, cooperatives, educació especial i de 0-3 anys) amb la finalitat d'elaborar orientacions per a les instruccions d'inici de curs.

Es constituïren diverses comissions que treballaren eixos diferents:

1. Organització i funcionament dels centres: horaris, jornada, coordinació, recursos.
2. Aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics.
3. La digitalització dels centres educatius.
4. Serveis complementaris.

Les conclusions i les propostes de les comissions dels eixos 1, 3 i 4 es varen incloure en la Resolució conjunta del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 6 de juliol de 2020 per la qual s'aproven les mesures excepcionals de prevenció i contenció, coordinació i d'organització i funcionament per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 per als centres educatius no universitaris de la comunitat autònoma de les Illes Balears per al curs 2020-2021.

Ateses les característiques dels documents de conclusions de les comissions de l'eix 2, aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics, es va considerar que no tenien cabuda en la Resolució esmentada perquè se centrava en aspectes d'organització i funcionament. Així i tot, les conclusions ofereixen als centres educatius propostes molt interessants per a cada escenari i s'haurien de tenir en compte no només el proper curs, sinó de manera generalitzada. A més, serviran també d'orientació per a l'Administració educativa en el moment de dur a terme els desenvolupaments normatius que s'hagin de fer a partir d'ara en matèria curricular.

Aquestes orientacions, que es publicaran en el BOIB, estaran disponibles en la web de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres i en el Web Educatiu de les Illes Balears (WEIB) i es faran arribar expressament per correu electrònic i mitjançant el GESTIB a tots els centres educatius que imparteixen aquests ensenyaments.

Per tot això, dict la següent

RESOLUCIÓ

1. Fer públiques les Orientacions sobre aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics del segon cicle d'educació infantil i educació primària per al curs 2020-2021 i les Orientacions sobre aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics de l'educació secundària obligatòria i batxillerat per al curs 2020-2021, que consten, respectivament, com a annexos 1 i 2 d'aquesta Resolució, mitjançant la web de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres i el WEIB.
2. Fer arribar el contingut d'aquestes orientacions a tots els centres educatius que imparteixen aquests ensenyaments, per correu electrònic i mitjançant l'aplicació GESTIB.
3. Publicar aquesta Resolució i els seus annexos en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Palma, 27 de juliol de 2020

El director general de Planificació, Ordenació i Centres
Antonio Morante Milla

ANNEX 1

Orientacions sobre aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodologia del 2n cicle d'educació infantil i educació primària per al curs 2020-2021.

ÍNDEX

1. Pla d'acollida de l'alumnat, les famílies i els docents. (Accions per a l'acollida i el retrobament a l'inici de curs).

- 1.1 Alumnat
- 1.2 Famílies
- 1.3 Professorat

2. Avaluació inicial

3. Currículum competencial i planificació

- 3.1. Determinació dels aspectes essencials
- 3.2. Concreció dels aspectes essencials a les programacions docents
- 3.3. Programació d'aula curs 2020-2021
- 3.4. Adequacions metodològiques
- 3.5. Eixos transversals
 - 3.5.1 Relacions Socials
 - 3.5.2 Competència aprendre a aprendre
 - 3.5.3 Competència digital
- 3.6. Avaluació
- 3.7. Mesures organitzatives i curriculars per a l'atenció a la diversitat

4. Funció Tutorial

5. Coordinació entre etapes educatives

- 5.1. Coordinació entre 2n cicle educació infantil i educació primària.
- 5.2. Coordinació entre educació primària i educació secundària obligatòria

1. Pla d'acollida entre l'alumnat, les famílies i els docents. (Accions per a l'acollida i el retrobament a l'inici de curs)

Els plans d'acollida de què disposen els centres s'han d'adequar per preveure recursos i accions que facilitin una acollida que respecti la situació de l'alumnat i permeti l'adaptació progressiva de l'infant, les famílies i el professorat a l'entorn escolar, vetllant en tot moment pel seu benestar socioemocional.

Caldrà tenir especial atenció a l'acollida emocional de l'alumnat amb NESE i a la del més vulnerable, i preveure el seguiment i la coordinació amb l'equip docent, les famílies i els serveis externs.

Dins el procés d'acollida, ha de tenir un paper important la informació i la conscienciació sobre les mesures de seguretat i higiene que prendrà el centre amb la finalitat de garantir un retorn a l'activitat presencial de forma segura.

Els centres poden tenir com a referència les orientacions elaborades per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Educatiu, disponibles al següent enllaç: <https://view.genial.ly/5ed9ea2679f4b80da7674aa3/interactive-content-espais-dacollida>

Durant el primer trimestre caldrà tenir en compte els aspectes socioemocionals, la cohesió de grup, el treball de la nova situació, entre d'altres; per això es proposa incorporar un eix transversal que es pugui treballar durant tot el curs i principalment com a acollida durant el primer trimestre. (Es presenta a l'apartat de Currículum i planificació).

1.1 Alumnat

Es podran preveure per a l'alumnat actuacions per:

- Informar i treballar sobre les mesures de seguretat i higiene i de prevenció de contagis.
- Establir, en el pla d'acollida, activitats de cohesió de grup i espais de tutorització en gran i petit grup; crear entorns segurs, de confiança i comunicació, entre l'alumnat que permetin moments per a l'expressió d'emocions, les necessitats, les preocupacions o els interessos, i la promoció de les relacions socials.

- Comptar amb un docent de referència per a l'alumne i per a les famílies, que actuï com a enllaç amb altres professionals que també hi puguin intervenir.
- Vetllar per la seguretat i el benestar físic i emocional de l'alumnat és funció de tot el professorat. Cal fer especial incidència en l'alumnat més vulnerable.
- Assegurar un moment diari de conversa individual, en petit o gran grup, principalment al segon cicle de l'educació infantil.

A l'escenari A: Nova normalitat

Tenir en compte, en els casos en què els infants canvien de tutor, que no s'ha pogut fer un tancament de curs de manera ajustada a les necessitats emocionals de l'alumnat. Sempre que sigui possible, s'han de proposar fórmules organitzatives que permetin la intervenció del tutor anterior en el curs actual, bé col·laborant amb el nou tutor, bé fent visites al grup de manera continuada al període inicial.

Accions que es podrien tenir presents:

- Realitzar sessions de tutories grupals setmanals.
- Realitzar tutories individuals al llarg del curs.
- Planificar a 5è i 6è d'educació infantil activitats d'adaptació de l'etapa per tal de restablir el lligam afectiu i l'adaptació a la vida de grup, així com recuperar la confiança amb el tutor i superar la separació afectiva amb les figures de referència.
- Realitzar demandes al servei d'orientació educativa quan es detecti alumnat amb una situació sociofamiliar especialment vulnerable.
- Fer un seguiment mensual per part dels PTSC de l'assistència de l'alumnat, especialment de l'alumnat considerat en situació de vulnerabilitat. Iniciar els protocols d'absentisme quan es detecti una situació de risc.

A l'escenari B: Amb mesures restrictives

- Consensuar prèviament uns criteris de redistribució de grups i assignació de tutories mantenint les famílies informades. En cas de necessitat de fer subgrups per complir amb les mesures de seguretat, cada subgrup ha de tenir assignat un docent de referència (cotutor) i s'ha de preveure el seu equip educatiu. Aquest cotutor es coordinarà amb el tutor i s'encarregarà de l'acollida de l'alumnat, atendre les demandes i/o mancances detectades, facilitar la integració en aquesta nova realitat, etc.

- Realitzar sessions de tutories grupals i individuals així com a l'escenari A.
- Prioritzar l'atenció a l'alumnat sobre el treball d'objectius d'àrea/competència, amb un treball al més globalitzat i interdisciplinari possible.
- Realitzar demandes al servei d'orientació educativa quan es detecti alumnat amb una situació sociofamiliar especialment vulnerable.
- Fer un seguiment mensual per part dels PTSC de l'assistència de l'alumnat, especialment del considerat en situació de vulnerabilitat. Iniciar els protocols d'absentisme quan es detecti una situació de risc.
- Pel que fa a les activitats d'adaptació a l'etapa d'infantil, es farien en les mateixes condicions que en l'escenari A, d'acord amb la Resolució conjunta del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 6 de juliol de 2020 per la qual s'aproven les mesures excepcionals de prevenció i contenció, coordinació i d'organització i funcionament per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 per als centres educatius no universitaris de la comunitat autònoma de les Illes Balears per al curs 2020-2021.

A l'escenari C: Confinament

- Si s'inicia el curs en confinament, s'ha de preveure una alternativa al període d'adaptació dels infants de 4t d'educació infantil que habitualment es fa de manera presencial. Caldrà trobar estratègies per l'establiment del vincle, conèixer el professorat, l'alumnat i les famílies emprant eines telemàtiques, per tal que es familiaritzin amb l'escola i adquireixin confiança amb el seu tutor i la resta de l'equip educatiu amb qui tindrà contacte. Serà molt necessari facilitar documents visuals o utilitzar alguna plataforma digital per establir videotrucades freqüents per tal de fer les presentacions entre els infants, l'equip docent i les famílies.
- Durant el curs, realitzar videotrucades freqüents per afavorir el vincle i la cohesió del grup. El tutor contactarà, com a mínim, una vegada a la quinzena amb cada alumne de del seu grup individualment per fer seguiment de la seva situació i detectar possibles necessitats.

Es recomana que al 2n cicle de l'educació infantil i al primer cicle d'educació primària els grups de videotrucades siguin d'uns 5 o 6 alumnes.

- Preparar materials i activitats competencials ajustades a les necessitats que presenta cada infant i cada grup. Preveure que les tasques competencials que s'han iniciat en l'escenari de "normalitat" puguin tenir continuïtat.

- Fer un seguiment quinzenal de l'alumnat per part dels equips docents. Es pot emprar l'instrument per mesurar l'impacte social i educatiu de la COVID-19 que es troba al web del Servei d'Atenció a la Diversitat.

- Realitzar demandes d'intervenció al servei d'orientació quan es detecti alumnat amb una situació sociofamiliar especialment vulnerable.

1.2 Famílies

D'acord amb les mesures sanitàries, per tal de possibilitar l'establiment d'un vincle amb el centre educatiu, es podrà permetre l'entrada de les famílies a l'escola, per reforçar el coneixement entre tutor i família i mostrar la tasca que s'està duent a terme a dins les aules, d'aquesta manera la col·laboració escola-família serà més fluïda i, en cas de confinament, aquest treball previ esdevindrà una fortalesa.

Assegurar la participació i la informació a les famílies sobre les mesures de seguretat i higiene, i incidir en les característiques especials d'aquest curs escolar quant a organització, currículum i metodologies que es duran a terme.

Accions que cal tenir present:

- Recollir la valoració de les famílies, de manera organitzada i objectiva, sobre la resposta educativa durant el confinament del curs 2019-2020, per tal de millorar i preveure un nou escenari d'activitat educativa no presencial.
- Establir espais destinats a la reflexió compartida entre les famílies, amb la participació de les seves associacions.
- Realitzar accions de contacte i acollida amb les famílies per part de tutors i tutores, amb l'objectiu d'establir un vincle de confiança amb l'escola i analitzar la situació actual de cadascuna.
- Intensificar aquestes mesures amb les famílies que més ho necessitin o ho hagin sol·licitat.

A l'escenari A, de nova normalitat, i l'escenari B, amb mesures restrictives.

- Informar les famílies, a les reunions de principi de curs, dels recursos i serveis disponibles en el centre i d'aquells que les administracions posen al seu abast, perquè els coneguin i puguin sol·licitar-los si els necessiten.
- Realitzar un seguiment de l'alumnat que al curs 2019-20 s'hagi detectat com a vulnerable per la COVID-19 i realitzar tutories periòdiques amb les famílies per facilitar-los la màxima ajuda possible.
- Crear un banc de recursos amb activitats lúdiques i treball d'aspectes emocionals a l'abast de les famílies.

A l'escenari C, de confinament.

- Dur a terme totes les accions anteriors que es puguin fer de forma telemàtica, segons la disponibilitat d'accés de cada família.

1.3 Professorat

- Preveure temps destinat al contacte i la reflexió compartida entre docents, que ha de permetre generar seguretat i cohesió d'equip, i fomentar processos de pràctica reflexiva, retroalimentació i *feedback* educatiu de la pràctica educativa.
- Establir espais de treball socioemocional i de guiatge, amb la col·laboració de Convivèxit dins o fora del centre.

A l'escenari A, de nova normalitat, i l'escenari B, amb mesures restrictives.

- Realitzar activitats que permetin crear i reforçar el vincle entre els diferents membres del claustre i enfortir la cohesió del grup per possibilitar processos de reflexió.
- Disposar d'espais en xarxa on l'equip educatiu pugui compartir recursos de tota mena, de manera que les diferents aportacions individuals construeixin un espai compartit de coneixement.

A l'escenari C, de confinament.

- Realitzar reunions telemàtiques que afavoreixin el contacte i la coordinació entre els docents.
- Crear espais de treball socioemocional virtuals.
- Assignar a cada mestre nou en el centre un mestre de referència que li faciliti la integració i l'ajudi a adaptar-se al més aviat possible.
- Fer ús de l'espai virtual per compartir recursos, tasques, informació, etc.

2. Avaluació inicial

Al començament del curs 2020-2021 pren molta més importància l'avaluació inicial. Aquesta s'ha de dur a terme amb tot l'alumnat, coordinada pel tutor/a o docent de referència de cada grup.

L'avaluació inicial ha de suposar una anàlisi de necessitats (emocionals, curriculars, familiars i relacionals) i ha de servir de punt de partida de l'estratègia de millora de l'aprenentatge. Cal utilitzar instruments que permetin la identificació de potencialitats i habilitats de l'alumnat i han de permetre identificar què aprèn, com aprèn i com pot millorar. L'avaluació inicial ha de:

- Aportar evidències sobre alguns indicadors dels eixos transversals de les competències d'aprendre a aprendre, de la competència d'autonomia i iniciativa personal i l'educació en valors i de la resta de competències clau.
- Incloure components qualitius que permetin valorar l'estat emocional de l'alumne.
- Servir al professorat per prendre decisions relatives al desenvolupament del currículum, prioritzar-ne els aspectes essencials i aquells que caldrà reforçar.
- Permetre adoptar mesures de suport per a l'alumnat que ho necessiti.

Prèviament al disseny i la implementació de l'avaluació inicial, i com a part d'aquesta, s'ha de prendre com a referent l'informe individual de cada alumne elaborat el curs 2019-2020, en el qual queda reflectit l'impacte emocional del període de no presencialitat a causa de la COVID-19, així com dels ensenyaments (objectius, continguts, competències, capacitats) que es veieren afectats.

L'avaluació inicial en funció de cada escenari podrà enfocar-se en els següents aspectes:

A l'escenari A, de nova normalitat

Segon cicle d'Educació Infantil:

- Tenir en compte la informació procedent del primer cicle, si l'infant l'ha cursat. Preveure, si és possible, un traspàs d'informació amb l'escoleta de procedència.

- Tenir en compte l'informe individual de cada alumne i, si és el cas, del *Document Individual de l'alumne amb NESE* o del *Pla individual de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals*.

- Preveure mecanismes d'observació directa del grau de desenvolupament de les capacitats que permetin valorar l'estat de desenvolupament de les capacitats i l'estat emocional de l'alumnat. Aquestes evidències formaran part de l'avaluació contínua de l'alumnat que realitzaran els equips docents. Les evidències es poden recollir en diferents situacions:

- Situacions d'organització d'aula, la rebuda de companys, la negociació de normes, la distribució d'espais, etc., per posar els infants en situació d'expressar-se oralment, de dibuixar, de representar l'espai, d'escriure, comptar, llegir, etc., amb una funcionalitat definida. A partir d'aquestes situacions es recolliran mostres que serviran d'evidències en l'avaluació contínua.
- Situacions d'aula que permetin valorar, especialment, l'estat emocional dels infants (per mitjà de contes, art, filosofia 3/18,...), observar com arriba al centre, com es relaciona amb els companys i adults, iniciativa, autonomia, etc.

Educació Primària

L'avaluació inicial serà el punt de referència per prendre decisions relatives al desenvolupament del currículum d'acord amb la línia de centre, concretades en les programacions didàctiques i la seva revisió, que s'han d'adequar a les característiques i als coneixements dels alumnes. Aquesta avaluació ha de:

- Detectar el grau de desenvolupament de les competències concretades en el marc d'autonomia pedagògica del centre.
- Tenir en compte la informació individual de cada infant procedent del curs 2019-2020, butlletins de qualificacions, informes individuals, del *Document Individual de l'alumne amb NESE* o del *Pla individual de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals*, acta de la sessió d'avaluació ordinària.
- Adoptar les mesures de suport necessàries per a cada alumne.
- Preveure l'avaluació inicial per a l'alumnat d'incorporació tardana.
- Decidir, en equips de cicle, les tècniques i processos, els instruments de recollida i de registre d'informació, que els permeti valorar el desenvolupament de l'alumnat i el seu estat emocional.
- Utilitzar les tutories individuals i les entrevistes amb les famílies, com a procés prioritari de recollida d'informació i presa de decisions.

A l'escenari B, amb mesures restrictives.

S'adoptaran les mateixes mesures que a l'escenari A, si bé, s'haurà d'adaptar la temporització de cada actuació.

Escenari C, confinament.

Educació infantil

- La informació necessària per a la realització de l'avaluació inicial s'obté dels informes individuals de final del curs 2019-2020, de l'acta d'avaluació, del *Document Individual de l'alumne amb NESE* o del *Pla individual de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals*, de la coordinació entre tutors del curs anterior i de l'actual, sempre que sigui possible.
- S'ha de preveure la col·laboració de la família per detectar aquells aprenentatges, aspectes emocionals i socials que poden ajudar al desenvolupament de l'infant.
- S'han de recollir evidències a través de les TIC, tenint en compte el desenvolupat als escenaris anteriors.

Educació primària:

- Cal preveure mecanismes per al traspàs telemàtic d'informació entre nous tutors i els tutors del curs anterior, sempre que sigui possible.
- L'avaluació inicial tindrà en compte la informació individual de cada infant procedent del curs 2019-20, butlletins de qualificacions, informes individuals, del *Document Individual de l'alumne amb NESE* o del *Pla individual de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals*, acta de la sessió d'avaluació ordinària.
- S'han de recollir evidències a través de les TIC, per valorar el desenvolupament dels alumnes i el seu estat emocional. Cal tenir en compte el desenvolupat als escenaris anteriors.

3. Currículum competencial i planificació

3.1. Determinació dels aspectes essencials

A partir de la concreció curricular, de les programacions docents, de la informació recollida durant el tercer trimestre del curs 2019-2020 i d'acord amb l'autonomia pedagògica de cada centre, caldrà prioritzar aquells aspectes essencials del currículum que permetin adaptar-se a cada un dels tres escenaris possibles.

En qualsevol dels escenaris plantejats, la competència d'aprendre a aprendre, la competència social i cívica (intel·ligència interpersonal i intrapersonal) i la competència digital esdevenen essencials, i s'ha de tenir cura especial en què siguin presents en la majoria d'activitats. Aquest tractament competencial ha de permetre desenvolupar en l'alumnat capacitats per aplicar els continguts propis de cada etapa a situacions properes per aconseguir resoldre situacions de diferents nivells de complexitat.

Cal prioritzar el treball d'habilitats, destreses, actituds, valors i motivacions que s'han d'utilitzar per analitzar, discriminar, interpretar i prendre decisions, aplicant sistemes de reflexió i acció per resoldre problemes complexos en situacions reals i contextualitzades.

A més, caldrà preveure el treball de processos de reflexió sobre l'aprenentatge i una avaluació reguladora i formadora, tant de l'aprenentatge com de la pràctica docent.

Entenem com a elements bàsics del currículum: els objectius i els criteris d'avaluació de cada àrea/competència per a cada cicle. A partir d'aquests elements s'establiran tres nivells de prioritats:

- 1. Nivell I:** elements essencials, fonamentals i prioritaris en qualsevol dels tres escenaris possibles. Es considera imprescindible assolir-los i implementar-los durant el curs escolar 2020-2021.
- 2. Nivell II:** elements importants que tendran caràcter prioritari només en els escenaris A i B. Es podrien assolir i implementar en dos cursos escolars.
- 3. Nivell III:** elements que es consideren menys prioritaris, que es podrien assolir i implementar durant tres cursos escolars. S'han de posar en pràctica en l'escenari A i posposar-se als cursos següents en cas de donar-se els escenaris B o C.

La CCP ha d'assegurar la coherència i la coordinació entre els equips de cicle, encarregats de prioritzar els elements bàsics, perquè es puguin desenvolupar les programacions docents.

<i>QUI</i>	<i>QUÈ</i>	<i>COM</i>
CCP	1. Coordina i dona coherència als aspectes essencials del currículum: objectius específics de les àrees/competències i dels criteris d'avaluació que hauran de treballar els equips de cicle, a partir de les programacions docents que formen part de la concreció curricular.	1. Establint tres nivells de prioritats: a) Nivell 1: imprescindibles en qualsevol dels tres escenaris plantejats. Màxima prioritats. b) Nivell 2: importants en els escenaris A i B. Prioritat mitjana. c) Nivell 3: Prioritat baixa. Es poden posposar en cas dels escenaris B i C
	2. Coordina la seqüència per cicles	2. Relacionant els nivells de prioritats amb els tres escenaris previstos: a) Escenari A: nivells 1, 2 i 3. b) Escenari B: nivells 1 i 2. c) Escenari C: nivell 1
	3. Elabora directrius per a la recuperació de les mancances del curs anterior.	3. Establint directrius generals perquè durant el primer trimestre del curs 2020 – 2021 es reforcin els aspectes essencials que hagin quedat pendents del curs anterior.

3.2. Concreció dels aspectes essencials a les programacions docents.

En funció de les prioritats acordades des d'una perspectiva inclusiva i globalitzada, els equips de cicle adaptaran les programacions docents .

<i>QUI</i>	<i>QUÈ</i>	<i>COM</i>
EQUIPS DE CICLE	1. Al 2n cicle d'EI prioritzen els objectius, els criteris d'avaluació i trien els continguts. A l'EP, prioritzen els objectius, els criteris d'avaluació, els estàndards d'aprenentatge i les competències i trien els continguts. Els relacionen amb els tres nivells coordinats per la CCP.	1. Formant tres blocs curriculars per a cada àrea, integrats per: a) Bloc I: A EI Objectius, criteris d'avaluació i continguts del nivell 1. A EP Objectius, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge, continguts i competències clau que integren el nivell 1. b) Bloc II: A EI Objectius, criteris d'avaluació i continguts del nivell 2. A EP Objectius, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge, continguts i competències clau que integren el nivell 2. c) Bloc III: A EI Objectius, criteris d'avaluació i continguts del nivell
	2. Seqüencien per nivells	2. Adequant les programacions docents
	3. Concreten les mesures de reforç a realitzar durant el primer trimestre dels cursos escolars, seguint les directrius de la CCP.	3. A EP objectius, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge, continguts i competències clau que integren el nivell 3. Planificant i implementant activitats de reforç i de suport educatiu per al primer trimestre del curs.

3.3. Programació d'aula curs 2020-2021.

Una vegada estructurades les programacions docents, cada docent concretarà els aspectes curriculars de cada nivell de prioritats en la seva programació d'aula.

El quadre següent resumeix el procés fixat en aquest apartat:

<i>QUI</i>	<i>QUÈ</i>	<i>COM</i>
Professorat	1. Concreta els aspectes determinats pels cicles. 2. Concreta les activitats de reforç i suport educatiu que durà a terme amb el seu grup d'alumnes durant el primer trimestre del curs, a partir de les evidències extretes de l'avaluació inicial.	1. Mitjançant la programació d'aula. 2. Planificant els eixos transversals. 3. Duent a terme activitats de reforç i suport educatiu en col·laboració amb els especialistes dels equips de suport i del servei d'orientació.

3.4. Adequacions metodològiques

Les propostes metodològiques es podran adaptar per tal que siguin flexibles i obertes per poder permetre el pas d'un escenari a un altre i donar continuïtat a la tasca educativa.

Cal tenir present que a l'educació infantil s'ha de possibilitar un caràcter globalitzador del currículum.

A educació primària el professorat podrà planificar i dur a terme activitats de caràcter interdisciplinari, adreçades a l'assoliment d'objectius i competències d'àrees diferents. Aquestes activitats s'han de tenir en compte en el moment de l'avaluació en cada una de les àrees que afecten.

Tant a l'escenari A com a l'escenari B

Es podran prioritzar opcions metodològiques com ara:

- El treball en grups reduïts o en parelles.
- El treball interdisciplinari que fomenti la recerca i la selecció d'informació, l'ús dels diferents llenguatges en situacions funcionals, l'aplicació dels continguts matemàtics en contextos on siguin necessaris per entendre l'objecte d'estudi.
- L'ús de les TIC i les TAC com a eines no solament de comunicació, sinó de recerca, exposició, elaboració de treballs tant per part del professorat com de l'alumnat.
- L'aprenentatge basat en problemes relacionats amb situacions properes a l'alumnat que, partint de l'entorn més immediat, els permetin resoldre situacions en entorns més amplis (transferència del coneixement, aprenentatge funcional).

En l'escenari C

- De manera general, es plantegen les mateixes opcions metodològiques que en els escenaris A i B fent ús de les eines telemàtiques per al seu desenvolupament.

- En aquest escenari, cal que els centres disposin d'informació de les possibilitats, i recursos de l'entorn familiar de l'alumnat, a fi i efecte d'adaptar les opcions metodològiques i les eines de comunicació a les necessitats i possibilitats de cada alumne.

- Sobretot a l'educació infantil, els treballs que es proposin en aquest escenari han de ser els més propers a l'entorn familiar i a les rutines pròpies de l'edat de l'alumne, i fer possible la participació, interacció i la col·laboració de les famílies.

En qualsevol dels tres escenaris, el professorat ha de planificar i dur a terme activitats de caràcter interdisciplinari, adreçades a l'assoliment d'objectius i competències d'àrees diferents. Aquestes activitats s'han de tenir en compte en el moment de l'avaluació en cada una de les àrees que afecten.

3.5. Eixos transversals

Es presenten tres eixos que resulten fonamentals treballar en qualsevol dels tres escenaris.

Aquests eixos impregnen tots els àmbits del currículum, de manera que resulten transversals i no es vinculen a un àmbit concret.

3.5.1. Relacions Socials

Atesa la situació excepcional viscuda, es considera necessari l'elaboració d'un eix transversal que ha de tractar alguns dels següents continguts, adaptant-los al nivell de l'alumnat:

- Cohesió de grup
- Interdependència positiva
- Creació de vincle
- Sentiment de seguretat
- Resiliència
- Disseny de grup base
- Responsabilitat individual
- Distribució de responsabilitats
- Què hem après?

3.5.2 Competència aprendre a aprendre

La situació de confinament ha demostrat la necessitat de treballar la competència d'aprendre a aprendre.

Aquest eix agrupa les competències més relacionades amb l'autoconeixement que l'alumne té d'ell mateix, especialment les que serveixen per bastir l'autoconcepte i les capacitats vinculades a l'aprenentatge.

Aquesta competència considera la persona com a individu capaç de conèixer-se a si mateix i de conèixer allò que li és necessari saber. La consciència de les característiques personals, intel·lectuals o d'interessos és imprescindible per dirigir i regular el procés d'aprenentatge i per optar entre les alternatives que s'ofereixen.

Aquesta competència si bé es concep orientada vers un mateix, s'assoleix en gran part gràcies a la interacció amb altres persones i es consolida en els diversos espais i temps socials, siguin escolars, familiars o de lleure.

Inclou els següents aspectes, sempre adaptats a l'edat i les possibilitats de cada alumne:

- Presa de consciència de les característiques personals respecte de l'aprenentatge i de les fortaleses i debilitats pròpies (autoconeixement acadèmic).
- Ser conscient del que se sap i del que cal aprendre.
- Organitzar el propi procés d'aprenentatge i aplicar-hi les tècniques adients.
- Emprar tècniques de consolidació i recuperació dels aprenentatges (recerca i tractament de la informació).
- Utilitzar la interacció i les tècniques d'aprenentatge en grup (intel·ligència interpersonal).
- Motivació per aprendre i per continuar aprenent.

3.5.3 Competència digital

Desenvolupar la competència digital esdevé clau en qualsevol dels tres escenaris, principalment als escenaris A i B, per enfrontar un possible escenari C.

3.6. Avaluació

Els referents de l'avaluació han de ser els objectius de cada àrea/competència/capacitat, i més específicament els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge (en el cas de l'Educació Primària), amb les prioritzacions que s'han establert en el marc de les programacions docents.

És el moment de plantejar (en el procés de revisió de les programacions docents) noves estratègies i instruments d'avaluació de caràcter més competencial, que permetin valorar l'evolució de l'alumnat en qualsevol dels tres escenaris, com ara:

- Les experiències de coavaluació i autoavaluació.
- El registre sistemàtic de les observacions del progrés de l'infant.
- L'elaboració de rúbriques, llistes de verificació (*checklists*), bases d'orientació.
- La diversificació d'instruments, moments i avaluadors/coavaluadors que permetin recollir evidències sobre l'evolució de l'alumnat i valorar més enllà de les proves escrites.

3.7. Mesures organitzatives i curriculars per a l'atenció a la diversitat

Per tal de donar resposta a l'atenció a la diversitat, els equips docents, en col·laboració amb l'equip de suport i del servei d'orientació, actualitzaran les adaptacions significatives i no significatives, tenint com a referència els tres nivells de prioritziació dels objectius i els possibles escenaris.

Dins els escenaris A i B serà necessari que les mesures d'atenció a la diversitat es desenvolupin dins els grups de referència de l'alumnat amb NESE per tal de garantir una educació inclusiva.

Amb l'objectiu de planificar la resposta educativa a les necessitats de l'alumnat amb dificultats específiques que poden interferir en el procés d'ensenyament-aprenentatge, i afavorir, així, l'assoliment dels objectius del currículum, sempre que s'hagin exhaurit les mesures ordinàries de suport, es podrà comptar amb l'assessorament dels equips d'orientació educativa i psicopedagògica especialitzats (ECLA, EADISOC, EADIVI, EAC) i les Unitats Volants d'Atenció a la Integració (UVAI).

El quadre següent resumeix el procés fixat en aquest apartat:

<i>QUI</i>	<i>QUÈ</i>	<i>COM</i>
	1. Concreten els aspectes determinats pels cicles	1. Mitjançant la programació d'aula. 2. Eixos transversals 3. Planificant i implementant activitats de reforç i de suport educatiu per al primer trimestre del curs, partint de les necessitats concretes de l'alumnat i dels referents curriculars establerts al seu <i>Document Individual NESE</i> , en relació amb els tres nivells i escenaris possibles..

<i>QUI</i>	<i>QUÈ</i>	<i>COM</i>
Equips docents amb la col·laboració de l'equip de suport i del servei d'orientació.	2. Concreten les activitats de reforç i suport educatiu que es duran a terme amb els alumnes amb NESE. 3. Estableixen programes i actuacions per <i>prevenir i detectar</i> precoçment dificultats o problemes de desenvolupament personal i/o d'aprenentatge dels alumnes.	4. Dissenyant les adaptacions metodològiques, inclòs l'enriquiment educatiu, de l'alumnat amb NESE que ho precisin. 5. Orientant l'equip docent, per part de l'equip de suport i el servei d'orientació, sobre aspectes metodològics i organitzatius per a l'atenció educativa de tot l'alumnat i específicament per a l'alumnat amb NESE. 6. Dissenyant, per part dels serveis d'orientació, programes concrets, segons les necessitats dels centres educatius, com: - Programes per a la millora de la comprensió escrita i oral, de la comunicació, estimulació de la lectura i del llenguatge, estimulació del càlcul, resolució de problemes, etc. - Programes d'enriquiment curricular, estimulació del talent i creativitat - Programes per l'aplicació de metodologies actives, globalitzades, etc. - Previsió de l'absentisme escolar (tallers de motivació, treball amb famílies, programes d'acolliment a l'aula, etc.

4. Funció tutorial

L'acció tutorial s'entén com una tasca pedagògica encaminada a la tutela, l'acompanyament i el seguiment de l'alumnat, en col·laboració amb les famílies, amb la intenció que el procés educatiu de cada alumne es desenvolupi en les millors condicions possibles. Forma part de l'acció educativa i és inseparable del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Ha de respondre a la necessitat de proporcionar a l'alumnat estratègies d'organització i de planificació de les tasques escolars i de l'estudi, sobretot en els cursos superiors de l'educació primària, incrementant, així les competències d'autonomia i iniciativa personal i d'aprendre a aprendre, ja que en estat de confinament s'ha detectat com una gran mancança.

És especialment important en l'acollida de l'alumnat després del període d'activitat no presencial i es podran prioritzar els següents aspectes:

- Seguiment emocional i vincle amb alumnat i famílies

Tenint en consideració la bretxa digital i la desconnexió de l'alumnat amb els seus companys, tutor i centre educatiu, cal dotar a l'acció tutorial de contingut relacionat amb l'autoconeixement i el coneixement dels altres, amb dinàmiques de cohesió de grup, per tal de restablir el vincle amb el sistema educatiu. Activitats per exterioritzar les emocions acumulades durant el temps de confinament per mitjà de cercles de comunicació o altres dinàmiques, així mateix contemplar possibles situacions de dol per treballar dins el grup, treballar aspectes com la incertesa, la por, la tristesa, la ràbia, les relacions interpersonals amb companys i adults, etc.

Al següent enllaç al web del Servei d'Atenció a la Diversitat es pot trobar un instrument per valorar l'impacte socioemocional del confinament. http://www.caib.es/sites/diversitat/ca/instrument_per_mesurar_limpacte_social_i_educatiu_del_covid-19/

- Reforçar les tutories individualitzades (situació de cada infant, orientació a l'infant i a la família)

- Accions de contacte i acollida per part de tutors i tutores, amb l'objectiu d'establir un vincle de confiança amb l'escola i l'escolarització dels seus fills i filles. Amb les famílies que més ho necessitin s'hauran d'intensificar més aquestes accions. És necessari fer un acompanyament amb les famílies del procés d'adaptació a la nova situació i tenir especial cura de l'alumnat NESE i els més vulnerables i les seves famílies.

- Detecció i atenció a les necessitats d'aprenentatge de l'alumnat. Podem diferenciar dos tipus de necessitats d'aprenentatge:

a) Les que depenen de factors externs (hàbits d'estudi, coordinació familiar).

b) Les que són especials, o requereixen de major intensitat de suport i seguiment, corresponents a l'alumnat amb NESE.

A l'escenari A, de nova normalitat

- Assignar les tutories seguint els criteris habituals del cicle, però fent una previsió de la distribució de grups i tutories en escenari B, per començar a treballar com un equip educatiu especialment coordinat. Així, en el moment en què s'hagués de passar a escenari B, els mestres que s'hauran de "reconvertir" en cotutors, ja seran persones de referència per a aquest alumnat.

- El tutor haurà d'engegar les vies de comunicació telemàtiques des d'un bon principi, en previsió de futurs escenaris de confinament.

- Identificar aquelles famílies amb més estratègies per fer de pont amb altres famílies que per diferents motius (llengua, cultura, situació vulnerable) poden ser susceptibles de perdre el contacte amb l'escola i amb el grup. Consensuar, des del principi, i aprofitant l'escenari presencial, de quina manera es facilitarà l'acolliment de les famílies que presenten més dificultats i com es procurarà que mantinguin el contacte en una fase de confinament.

A l'escenari B, amb mesures restrictives

Si l'alumnat no pot compartir espai físic, cada grup ha de tenir un docent de referència que treballi de forma coordinada amb el tutor titular del grup. Aquest docent de referència hauria de ser també el referent per a les famílies.

- Caldrà que el tutor del grup lideri les reunions de coordinació amb l'equip docent, per tal d'assegurar un seguiment efectiu de tot l'alumnat (encara que s'hagi redistribuït cap a altres agrupacions)

A l'escenari C, de confinament

- Fer seguiment emocional i de les necessitats de l'alumnat i les famílies.

- Reforçar la tasca dels coordinadors TIC per facilitar la tasca tutorial a partir dels recursos tecnològics disponibles.

- Assegurar que tot l'alumnat i les famílies tinguin els mitjans tecnològics necessaris que permetin als tutors estar-hi en contacte.

- La funció de "Proporcionar a l'inici de curs informació..." que es faci per correu electrònic o de forma telemàtica.

- L'equip directiu ha de proposar un calendari de reunions periòdic dels equips docents que garanteixi el seguiment del procés d'aprenentatge, la detecció de necessitats, l'atenció a la diversitat, la cerca de respostes educatives, l'avaluació, etc.

- Garantir tutories individualitzades de forma periòdica amb tot l'alumnat del grup.

- Garantir l'atenció a les famílies de forma telemàtica.

- El tutor haurà de col·laborar amb el servei d'orientació en la coordinació amb els serveis externs que consideri necessari per garantir el benestar dels infants (serveis socials, p. ex.).

5. Coordinació entre etapes educatives

5.1. Coordinació entre 2n cicle educació infantil i educació primària

El Pla Específic de Mesures de Coordinació Pedagògica en el pas del 2n cicle de l'educació infantil a l'educació primària, document que tenen elaborat els centres, ha d'incloure els principis bàsics que s'han de tenir en compte i que s'han de prioritzar davant la situació actual. És més necessari que mai la coordinació i el traspàs d'informació entre etapes, tant a l'àmbit curricular com en el socioafectiu. Cal tenir en compte que:

- El document ha de reflectir els acords presos, tenir caràcter bàsic, senzill i pràctic.
- Ha de tractar aspectes curriculars (especialment aspectes metodològics) i una especial atenció al treball d'aspectes socioafectius.
- Ha d'estar estructurat en objectius, activitats i temporització.
- Ha de determinar, de forma molt específica, com es durà a terme el traspàs de la informació, tant a nivell grupal, com a individual de l'alumnat de 6è d'educació infantil dedicant-se una especial atenció a l'alumnat amb NESE.
- Han de jugar un important paper, en la seva elaboració, a més dels docents de 2n cicle d'educació infantil i de 1r cicle d'educació primària, els docents de suport, el servei d'orientació de centre i el PTSC.
- Ha de comptar amb la planificació d'alguna activitat educativa, al principi de curs, d'un caràcter eminentment lúdic on hi hagi una participació dels tutors del curs anterior d'Educació Infantil, sempre que sigui possible.
- Ha de preveure compartir i apropar estratègies metodològiques i organitzatives, sistemes i instruments d'avaluació, etc., a més d'altres qüestions que ja han estat presentades a l'apartat 3 del present document.
- Els Equips d'Atenció Primerenca i els serveis d'orientació educativa han d'establir reunions de coordinació i traspàs de la informació de l'alumnat amb NESE

En conclusió, ha de minvar el bot i les diferències que poden existir a cada centre, més o menys accentuades, en la transició entre el final de l'etapa de l'Educació Infantil i l'inici de l'etapa d'Educació Primària.

A l'escenari A, de nova normalitat, i l'escenari B, amb mesures restrictives.

- Deixar establertes a la PGA les dates d'aquestes coordinacions.

- Establir com a bàsics una sèrie de documents a tenir en compte: acta de la sessió d'avaluació ordinària del curs anterior, DIAC, documents individuals NESE, informes individuals, l'instrument per mesurar l'impacte social i educatiu de la COVID-19, etc.

- A les actes d'aquestes reunions es podran fer constar de forma explícita les prioritats amb cada alumne, a nivell curricular i personal, i del grup.

- Si és possible, realitzar aquesta reunió entre el tutor que deixa el grup i el que l'assumeix.

A l'escenari C, de confinament.

- Com en els escenaris anteriors però de forma no presencial.

La Inspecció Educativa impulsa i orienta aquest procés de coordinació.

5.2. Coordinació entre educació primària i educació secundària obligatòria.

La finalitat d'aquesta coordinació és salvar les diferències pedagògiques i organitzatives i els desajustos que es puguin produir en el progrés acadèmic de l'alumnat, assegurar així una transició adequada entre les dues etapes i facilitar la continuïtat del procés educatiu.

Podeu consultar el document "Proposta per a la coordinació entre les etapes educatives primària - secundària", disponible a la web del DIE i, en relació amb la intervenció dels serveis d'orientació, les Instruccions del Servei d'Atenció a la Diversitat, sobre aquests serveis.

Per a la coordinació entre etapes, cal preveure actuacions necessàries derivades de l'estat d'alarma que hem viscut durant el curs 2019-2020; per la qual cosa, la coordinació pedagògica entre les etapes ha de fer esment especial a què la informació dels alumnes sigui personalitzada, ha de prendre com a punt de partida el seu informe final d'aprenentatge i, si és el cas, del *Document Individual de l'alumne amb NESE*, incidint, almenys, en:

- Els aspectes essencials del currículum que no han pogut ser treballats a causa de l'estat d'alarma, i les opcions metodològiques que s'han adoptat amb l'alumnat (treball per projectes, agrupaments, desdoblaments, tallers, etc.).
- Les mancances de tipus social i afectiu que, si és el cas, s'hagin detectat, així com les propostes i recomanacions per facilitar una acollida d'aquest alumnat a 1r d'ESO.
- Les condicions en què s'ha decidit la promoció de l'alumnat, a fi de facilitar un tractament curricular que prengui com a punt de partida la situació real de cada infant.
- L'anàlisi de les mancances curriculars del curs 2019-2020 per tal de preveure un primer trimestre de suport i afiançament dels continguts.
- La coordinació dels equips docents per al traspàs d'informació de l'alumnat, especialment dels més vulnerables i els que presenten NESE.

La inspecció educativa supervisarà, orientarà, informarà i assessorarà aquesta coordinació entre etapes i, si s'escau, entre centres; així mateix, ha de supervisar el procés, així com orientar, informar i assessorar els diferents sectors implicats.

En funció de cada escenari les coordinacions seran presencials o telemàtiques.

ANNEX 2

Orientacions sobre aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodologia d'educació secundària obligatòria i batxillerat per al curs 2020-2021.

ÍNDEX

0. Presencialitat

1. Pla d'acollida d'alumnes, famílies i docents: accions per l'acollida i el retrobament a l'inici de curs.

- 1.1 Alumnat
- 1.2 Famílies
- 1.3 Professorat

2. Avaluació inicial

3. Currículum competencial

- 3.1 Organització del currículum.
 - 3.1.1 Integració de matèries en àmbits a 1r d'ESO
 - 3.1.2 Assignació de les hores de lliure disposició (HLD)
 - 3.1.3 Horari de la resta de nivells d'ESO i batxillerat
- 3.2 Desenvolupament de Projectes Interdisciplinaris.
- 3.3 Pautes per la Concreció dels Criteris de Promoció i Titulació.
- 3.4 Mesures Curriculars per l'Atenció a la Diversitat

4. Programació docent

- 4.1 Determinació dels elements essencials del currículum
- 4.2 Programació d'aula
- 4.3 Adequacions metodològiques
- 4.4 Temes transversals
 - 4.4.1 Competència digital
- 4.5 Criteris de qualificació, recuperació i de seguiment de pendants.
- 4.6 Coordinació de l'atenció a la diversitat.

5. Funció tutorial

6. Coordinació docent

7. Coordinació entre etapes correlatives

- 7.1 Coordinació entre educació primària i educació secundària obligatòria
- 7.2 Coordinació entre 4t d'ESO i Batxillerat / FP

8. Aspectes específics del batxillerat

9. Propostes concretes

- 9.1 Orientacions per al pla d'acollida de les famílies
- 9.2 Propostes per al pla d'acció tutorial

INTRODUCCIÓ

«La salut és un estat de complet benestar físic, mental i social, i no solament l'absència d'afeccions o malalties». La cita procedeix del Preàmbul de la Constitució de l'Organització Mundial de la Salut, que va ser adoptada per la Conferència Sanitària Internacional, celebrada a Nova York del 19 de juny al 22 de juliol de 1946, signada el 22 de juliol de 1946 pels representants de 61 Estats (*Official Records of the World Health Organization*, Núm. 2, p. 100), i va entrar en vigor el 7 d'abril de 1948. La definició no ha estat modificada des de 1948.

Dissenyem una escola per al benestar físic, mental i social de tots els alumnes; aquesta dimensió de benestar és, sens dubte, una condició imprescindible perquè es pugui produir un aprenentatge de qualitat. Si no podem garantir aquest enfocament global, no parlem d'educació integral, ni d'inclusió, ni d'escola.

La situació provocada per la COVID-19, en aquest sentit, ens ha donat un cop d'atenció i ens ha fet reflexionar, sobre diferents aspectes en què es basen els processos d'aprenentatge dels nostres alumnes. La quantitat de continguts que tenim al currículum, l'estructuració del coneixement en compartiments estancs, amb poca o nul·la relació entre ells, el nombre del professorat que entra en les aules, com a conseqüència de la distribució en matèries, la desconexió entre allò que aprenem i la vida quotidiana real, tot això s'ha fet evident en aquesta crisi que encara estem vivint.

Ens trobam davant un repte que s'ha de convertir en una oportunitat per a la millora introduint els canvis necessaris. Aquest període ens ha servit per descobrir o reafirmar-nos en la necessitat de realitzar la selecció dels coneixements que resultin essencials per garantir els assoliments bàsics centrats en les competències clau de cada etapa educativa i que permetin seguir aprenent. Aquesta selecció s'ha de fer en funció de la seva necessitat per comprendre i actuar en el món actual. Amb un abordatge dels coneixements de manera globalitzada, establint ponts entre els diferents sabers, tal com se'ns presenten en el dia a dia sense separacions artificials poc motivadores i difícil d'entendre per a l'alumnat. Hem de poder constatar que la gestió del coneixement contribueix significativament al desenvolupament social i personal de l'alumne.

Perquè tot això sigui possible la coordinació dels equips educatius ha de deixar de ser una opció i passar a ser una necessitat. Serà indispensable si volem oferir als nostres alumnes una proposta d'aprenentatge amb sentit, coherent, sense duplicitats i globalitzada

És pretén incidir en el desplegament del currículum per competències, la selecció dels aspectes essencials del currículum, l'agrupament de les matèries en àmbits de coneixement i la revisió dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Per això es presenta una proposta d'agrupament del coneixement per àmbits a primer d'ESO i es vol promoure el treball interdisciplinari en la resta de cursos de l'educació secundària obligatòria. Així com apostar per la introducció de metodologies globalitzadores i actives, com el treball per projectes o reptes, que abordin de manera interdisciplinària el coneixement amb la intenció d'acompanyar l'alumnat en el procés d'assoliment de les competències clau. Estem convençuts que aquests canvis repercutiran en una millora dels aprenentatges de l'alumnat, independentment del seu punt de partida i característiques personals, contribuint al desenvolupament d'una escola més inclusiva que tingui en compte tots els alumnes.

Som conscients que aquesta proposta significa introduir canvis significatius en la dinàmica i estructura de molts dels IES de les Illes. Aquesta situació introdueix dos condicionants fonamentals per poder dur a terme la proposta que presentem. Per una banda, si proposem als centres que canviïn la seva manera de fer, necessitem acompanyar-los i proporcionar-los models i formació adreçada a la capacitació dels equips educatius. I, per altra banda, aquesta voluntat de canvi imprescindible, ha de comptar amb recursos materials i personals, dues actuacions necessàries per poder introduir els canvis demanats amb garanties d'èxit.

0. PRESENCIALITAT

L'assistència als centres educatius per part de l'alumnat estarà condicionada per les directrius que fixin les autoritats sanitàries en relació a l'evolució de la COVID-19.

S'estableixen tres escenaris possibles:

Escenari A: Nova normalitat

En aquest escenari les classes són presencials per a tot l'alumnat, i s'han de prendre les mesures de prevenció, contenció i higiene que es determinen en aquest protocol.

Escenari B: Amb mesures restrictives

Amb mesures més restrictives pel que fa a la distància recomanada per les autoritats sanitàries, que suposaran diferents maneres d'atendre l'alumnat, segons les etapes i els cursos en què es trobi matriculat, tals com separació de grups i limitació de ràtios que poden donar lloc a una redistribució dels alumnes i els espais.

En aquest escenari en els estudis d'educació secundària, batxillerat, formació professional, i règim especial es poden plantejar fórmules mixtes d'alternança de les modalitats presencialitat i a distància.

Es prioritzarà la presencialitat dels alumnes dels nivells educatius inferiors i de l'alumnat amb més dificultats. Aquells que presentin més dificultat per seguir autònomament els processos d'ensenyament-aprenentatge de manera no presencial, així com de l'alumnat més vulnerable.

També, es podrà possibilitar l'assistència al centre d'alumnes NESE i NEE dels nivells educatius amb un aprenentatge semipresencial, més dies dels fixats per al seu grup, si l'equip docent, amb l'assessorament del equip de suport i d'orientació, considera que l'alumne necessita una atenció més individualitzada per al correcte desenvolupament de la seva adaptació curricular. En aquests casos, l'equip de suport ha d'atendre a l'alumne i serà l'encarregat, sota la supervisió del cap d'estudis, de determinar l'horari setmanal per la seva atenció específica.

Escenari C: Confinament

En aquest escenari es planteja la suspensió de les activitats lectives presencials i, per això, l'ensenyament s'haurà de dur a terme a distància. L'objectiu principal en aquest escenari serà mantenir la funció educativa de l'escola.

1. Pla d'acollida d'alumnes, famílies i docents: accions per l'acollida i el retrobament a l'inici de curs.

Ateses les circumstàncies creades per la COVID-19 (sis mesos sense contacte real, estat d'incertesa pel desenvolupament del curs 2020-2021 i estat emocional alterat de tots els components de la comunitat escolar), és necessari establir un pla d'acollida per a tots els components de la comunitat escolar.

El Pla d'acollida de l'alumnat i famílies quedarà inclòs dins el Pla d'acció tutorial, i haurà d'estar enllestit abans de l'entrada d'alumnat i/o les famílies a les aules.

Els centres poden tenir com a referència les orientacions elaborades per part de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Educatiu. Al següent enllaç podreu trobar la informació: <https://view.genial.ly/5ed9ea2679f4b80da7674aa3/interactive-content-espais-dacollida>

1.1 Alumnat

Aquest pla ha de contemplar totes les accions/activitats a desenvolupar la primera, o dues primeres setmanes del curs, en qualsevol dels escenaris possibles; amb la finalitat principal de facilitar l'expressió de l'alumnat i escoltar-lo, per tal de potenciar el seu benestar emocional, afectiu i relacional.

Ha d'implicar tots els integrants dels equips docents i serà per a tots els nivells d'ESO. Es recomana afavorir les cotutories en els escenaris de confinament o semipresencialitat.

La programació conjunta **d'una UD zero**, serà la que marcarà totes aquestes primeres activitats de l'alumnat.

El centre pot establir uns "espais" d'escolta i acompanyament emocional de l'alumnat amb dificultats d'adaptació a la seva nova realitat, arran de la pandèmia. Aquí, tindran un paper rellevant els orientadors i equips de suport, junt amb el professorat dels plans de convivència o mediació existents al centre, que tindran el suport extern de Convivèxit i altres.

1.2 Famílies

Els tutors no poden oblidar el rol d'acompanyament i col·laboració amb els familiars, per tal de conèixer les circumstàncies particulars de cada alumne i poder donar pautes i/o recursos als familiars que els necessitin i vulguin, amb la finalitat de garantir el màxim aprenentatge i benestar de l'alumnat, sobretot en els escenaris B i C.

Els familiars, més que mai, **necessiten alguna cosa més que ser informats** de la normativa i organització del centre, dels deures i obligacions dels seus fills, i de les conseqüències del no compliment d'aquests, així com dels resultats o "nivell d'èxit acadèmic" (notes) de l'alumnat.

Es recomana fer l'elecció dels tutors (atenent les possibilitats de cada centre i molt especialment a primer d'ESO) en funció de les capacitats i implicació del professorat per desenvolupar aquesta tasca: comunicació amb les famílies, establir ponts de confiança i ajuda mútua sempre que sigui possible; i escoltar-les i intentar comprendre-les (situació familiar, capacitats, actitud, expectatives, etc.).

Sempre és necessari col·laborar amb les famílies per millorar l'aprenentatge i benestar dels joves, però ho és molt més en la diversitat de situacions i circumstàncies marcades per la pandèmia.

1.3 Professorat

Treure importància a l'aprenentatge de coneixements específics de cada matèria per centrar-nos en els aprenentatges competencials (avui dia, si un és competent, pot aprendre fàcilment i de forma autònoma els coneixements necessaris, la qual cosa serà imprescindible en un escenari semipresencial o de nou confinament). S'ha d'aprofitar aquest any per treballar competències cognitives, emocionals i curriculars. Aquest camí, ens pot servir d'aprenentatge, a tots plegats, per anar introduint els canvis necessaris en la nostra praxi docent i en els centres.

Recomanem l'establiment d'una **UD zero**, d'una o dues setmanes, a totes les programacions, posant l'accent a primer d'ESO, per tal de d'assolir els següents objectius:

- 1) Permetre l'expressió emocional dels joves: situació personal, pors o preocupacions, expectatives en el nou curs, etc.
- 2) Explicar i treballar les mesures de seguretat obligatòries en aquest curs. Comprensió del concepte de salut en totes les seves dimensions.
- 3) Cohesionar el grup. Treball d'autoconeixement, coneixement dels companys i establiment de vincles i confiança.
- 4) Consensuar normes i límits a seguir per tothom (alumnat i professorat), des de la interdependència entre responsabilitat i llibertat, que marca la qualitat de tota convivència.
- 5) Motivar l'alumnat a assolir els aprenentatges d'aquest curs, de tal manera que siguin ells qui decideixen aprendre (per desig o necessitat). Enfocar-se en les competències necessàries per a una vida sana, adaptació al canvi i veure la necessitat d'assolir el màxim de coneixements i competències, per tenir un ventall ampli d'alternatives a l'hora de prendre decisions de tota mena a la seva vida.

Per altra banda, l'acollida del professorat al centre ha de preveure sessions informatives sobre el pla de contingència del centre i per al desenvolupament de la unitat zero. Aquesta unitat serà assessorada pel Departament d'Orientació.

2. Avaluació inicial

És important saber en quin nivell d'aprenentatges comencen els alumnes el nou curs i amb quin estat emocional i motivacional l'enfronten després de la crisi viscuda. Per això, s'ha de potenciar i estendre l'avaluació inicial durant les primeres setmanes del curs.

A tots els nivells d'educació secundària es realitzarà una avaluació inicial. Els equips directius en programaran les dates de realització i convocaran les corresponents reunions dels equips docents per valorar els resultats.

L'avaluació inicial ha de ser el punt de referència dels equips docents a l'hora de prendre decisions relatives al desenvolupament del currículum.

Com a conseqüència del resultat d'aquesta avaluació inicial, s'hauran d'adequar les programacions didàctiques a les característiques i coneixements dels alumnes i s'adoptaran les mesures pertinents de suport i recuperació per als alumnes que ho necessiten, d'adaptació curricular no significativa per l'alumnat NESE o d'adaptació curricular significativa per l'alumnat NEE.

El Decret 34/2015, de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria i el Decret 35/2015 de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum del Batxillerat a les Illes Balears en l'article 5 punt 2.b) estableix que les competències són: capacitats per aplicar de manera integrada els continguts propis de l'etapa educativa per aconseguir dur a terme activitats adequadament i resoldre problemes complexos eficaçment. Si el que es recomana en la situació derivada de la COVID-19 és potenciar el treball per competències del currículum, entenem que l'avaluació inicial de l'alumnat ha d'estar basada, també, en el nivell d'adquisició de les competències clau que marca el decret.

Per tant, hem d'aplicar una lògica competencial i de sabers essencials en relació al cicle o etapa. Aquest enfocament serà ara més necessari que mai, comptant que una part dels continguts curriculars previstos per al curs anterior no s'hauran pogut treballar i que és l'anàlisi competencial el que permetrà fer una aproximació més real de les capacitats adquirides pels nostres alumnes en el curs 2019-2020. És imprescindible, així mateix, avaluar en quin estat emocional i motivacional enfronten el retorn els alumnes després de la crisi viscuda i preveure les accions que haurem de dur a terme per treballar aquest aspecte abans de considerar-ne d'altres de caire curricular.

A l'article 17.1 del Decret 34/2015, de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, i a l'article 15.1 del Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del Batxillerat a les Illes Balears s'especifica :

“Els referents per comprovar el grau d'adquisició de les competències i l'assoliment dels objectius de l'etapa en l'avaluació de les matèries són els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable que figuren en els annexos d'aquest Decret”.

L'article 7 de l'Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat, en el punt 2 diu que:

“S'han d'establir les relacions dels estàndards d'aprenentatge avaluable amb les competències a les que contribueixen, per aconseguir l'avaluació dels nivells d'acompliment competencials assolits per l'alumnat”

Per dur a terme aquesta avaluació inicial, s'hauran de tenir en compte els resultats de les avaluacions obtingudes pels estudiants i els informes elaborats pels docents a la finalització del curs 2019-2020, que s'hauran de contrastar i enriquir amb les avaluacions inicials que es duran a terme durant les primeres setmanes del curs 2020-2021.

Les avaluacions inicials hauran d'utilitzar estratègies i instruments variats: l'anàlisi dels informes emesos pels docents del curs anterior, observacions a l'aula, debats i converses, simulacions, treballs d'aula, portafolis o diaris de classe del curs anterior, proves competencials, seran les eines que ens permetran situar l'estat emocional i acreditar el nivell d'assoliment de les competències que marcarà el punt de partida del curs 2020-2021. L'autoavaluació i la coavaluació, juntament amb l'heteroavaluació, cobren especial significat ja que permeten a l'alumne prendre consciència del punt en què es troba en relació al desenvolupament de les competències i què ha de fer per millorar.

Els procediments i els instruments amb els quals es durà a terme l'avaluació inicial dels alumnes cal s'adeqüin a l'escenari existent en el moment de realitzar-se. Si cal, es duran a terme mitjançant l'ús de les TIC.

3. Currículum competencial

3.1. Organització del currículum.

3.1.1 Integració de matèries en àmbits a 1r d'ESO

A l'article 24 del Decret 34/2015 de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears s'especifica que, per a l'educació secundària obligatòria, a la fi de facilitar el trànsit dels alumnes entre l'educació primària i el primer curs de secundària obligatòria, els centres docents poden agrupar les matèries del primer curs en àmbits de coneixement.

Els alumnes que s'incorporen per primera vegada a l'educació secundària requereixen un suport i una atenció específica perquè tots tinguin l'oportunitat de seguir un currículum que els permeti assolir els objectius de l'etapa i desenvolupar les competències clau que estableix la normativa curricular.

Per això, els centres, des dels referents normatius vigents i tenint en compte el propi context, han de dissenyar entorns d'aprenentatge flexibles que es puguin adaptar als distints escenaris de presencialitat, semipresencialitat i no presencialitat del curs 2020-2021. Amb una aproximació multidisciplinària que sigui alhora funcional i pedagògica, aquests entorns d'aprenentatge han de donar suport a la motivació de l'alumnat per a l'estudi i facilitar-los el descobriment del seu talent i de les seves capacitats.

Amb aquesta finalitat, el disseny curricular que els centres ofereixen a l'alumnat hauria de defugir de la compartimentació dels aprenentatges en assignatures inconnexes i, en canvi, afavorir la cooperació entre matèries i el professorat que les imparteix preferentment en la forma d'àmbits curriculars per tal de que l'alumnat reforci la seva habilitat per integrar coneixements en els que pugui desenvolupar les competències clau.

Els centres podran decidir, des de la seva autonomia pedagògica, les matèries que configuraran els àmbits curriculars. Per tal de reduir el nombre de professors de l'equip educatiu, aquests àmbits al primer curs de l'ESO, poden ser impartits per un mateix professor. En aquest nivell podran ser impartits, també, per distints professors amb l'atribució docent de les diferents matèries si planifiquen en comú la programació d'aula, tot responenent a un plantejament curricular compartit.

Els mètodes d'ensenyament-aprenentatge, tot seguint les recomanacions de la normativa bàsica i amb una fonamentació pedagògica sòlida, promouran el treball actiu de l'alumnat, individual i en grups cooperatius. L'alumnat rebrà el guiatge necessari per part dels docents per a un ús conscient, responsable i efectiu de les tecnologies per a la informació i la comunicació.

L'organització curricular per àmbits, quan es faci, haurà d'especificar-se a la PGA del curs 2020-2021 i a la concreció curricular del centre.

La qualificació atorgada a l'àmbit serà la que es traslladi a cada matèria

Als centres públics, els ensenyaments corresponents als àmbits de 1r d'ESO que es determinin, podran ser impartits pel professorat d'àmbit del departament d'orientació o assignar-se a catedràtics i professors d'ensenyament secundari d'alguna de les especialitats que tinguin atribució docent per impartir qualsevol de les matèries que integren l'àmbit. La normativa de referència on s'indica és determina a l'article primer del *Reial Decret 665/2015, de 17 de juliol, (BOE 18/07/2015, núm. 171)*.

3.1.2. Assignació de les hores de lliure disposició (HLD)

Per aquest curs 2020-2021, les hores de lliure disposició de 1r, 2n i 3r d'ESO, determinades a l'apartat 3, de l'article 28 del Decret 34/2015, sobre l'horari setmanal, prèvia aprovació pel claustre de professors als centres públics, o per decisió del titular, als centres privats, hauran d'assignar-se a tutoria, a algun dels àmbits de coneixement, quan es facin, o a matèries per desenvolupar projectes interdisciplinaris.

Entre els arguments per assignar aquestes hores de lliure disposició han de trobar-se els de facilitar el desenvolupament d'activitats d'educació per a la salut i l'adopció d'hàbits saludables, potenciar els aspectes socioemocionals i fer un seguiment més individualitzat dels alumnes i/o el foment de la interdisciplinarietat de currículum.

En tot cas, l'horari lectiu setmanal dels alumnes d'ESO s'atendrà al que s'especifica a l'article 4 de L'Ordre de la Consellera d'Educació i Universitat de 20 de maig de 2015, per la qual es desplega el currículum de l'educació secundària.

3.1.3. Horari de la resta de nivells d'ESO i batxillerat

Els nivells de 2n, 3r, 4t d'ESO i el Batxillerat s'atendran, quant a la distribució horària setmanal d'assignatures, a allò que es determina a les Ordres respectives de desplegament curricular d'ESO i Batxillerat.

No obstant, per als nivells de 2n i 3r d'ESO, atenent el projecte d'innovació pedagògica que estiguin desenvolupant, alineat amb el projecte educatiu del centre i en aplicació de la seva autonomia pedagògica i organitzativa, prèvia aprovació pel claustre de professors, s'ha de procurar facilitar la coordinació horitzontal de les matèries d'un mateix nivell.

3.2 Desenvolupament de projectes interdisciplinaris i estratègies innovadores.

Per fomentar la metodologia activa, participativa, globalitzada i competencial amb l'ús de les TIC a tots els nivells d'ESO i batxillerat, els equips educatius haurien de potenciar la realització de projectes interdisciplinaris i projectes d'indagació que impliquin, almenys, dues àrees (una d'elles lingüística).

Als nivells educatius que poden tenir classes semipresencials en un escenari B, es potenciaran activitats de classe invertida (*flipped classroom*) de forma que les sessions de classe presencials siguin per atendre dubtes, resoldre les activitats proposades i potenciar el treball grupal / cooperatiu.

3.3 Pautes per a l'establiment dels criteris de promoció i titulació

Els criteris de promoció i titulació de la concreció curricular del centre s'adequaran als tres possibles escenaris d'acord amb les instruccions que es dictin sobre l'avaluació dels alumnes d'ESO i Batxillerat.

- **Escenari A** : S'aplicarà el que es determina als decrets de currículum d'ESO i batxillerat, així com allò que s'indiqui a les Resolucions d'avaluació que per a tal efecte es dictin.
- **Escenari B**: Atesa la situació excepcional que aquest escenari representa, als estudis d'ESO, s'haurien d'aplicar els criteris més favorables a la promoció dels alumnes que figuren a l'apartat 2 de l'article 18 del Decret 34/2015, de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears. Aquest criteris s'haurien d'aplicar als alumnes més vulnerables i amb dificultats associades a l'accessibilitat a l'aprenentatge (breixa digital), a més d'altres casos que l'equip docent consideri. En referència a la titulació a ESO, també s'haurien d'aplicar els criteris més favorables que contempli la Resolució d'avaluació.
- **Escenari C**: En el cas d'ESO, a la promoció i a la titulació de tots els alumnes s'haurien d'aplicar els criteris més favorables, descrits a l'apartat anterior. En el cas que el Ministeri d'Educació i Formació Professional aprovés un canvi a la normativa que modifiqui els criteris de promoció i/o titulació, s'haurà de publicar una nova resolució per adaptar la nostra normativa. En aquesta situació, l'equip docent haurà de valorar de forma prioritària, en la promoció dels alumnes, les possibilitats d'èxit en el curs posterior, i en la titulació, l'assoliment dels objectius generals d'etapa. S'ha de defugir la idea d'un "aprovat general".

3.4 Mesures curriculars per l'atenció a la diversitat

Amb la intenció d'avançar en el camí d'una escola inclusiva, recomanem incorporar els principis i pautes del disseny universal de l'aprenentatge (DUA), a l'hora de fer totes les programacions del curs.

Som conscients que programar des de la filosofia del DUA, comporta un canvi substancial en la manera d'entendre el currículum i el suport educatiu; però creiem que els centres i tot l'equip docent (no només el de suport) ha de començar més prest que tard aquest camí.

S'ha de **garantir** que atenent la diversitat dels alumnes, hi hagi objectius relacionats amb la competència digital, concretament amb l'ús del dispositiu digital del que poden disposar tots els alumnes, i **seleccionar** aquelles activitats que els permetin anar-los assolint i consolidant. Aquests objectius tindran la consideració d'**elements essencials** del currículum durant l'escenari A. D'aquesta manera, els alumnes tendran eines per poder ser més autònoms en cas de confinament.

Es prioritzarà la modalitat presencial dels alumnes amb més necessitats a l'escenari **B**.

S'Adjunten els enllaços: Índex per a la inclusió: <http://www.csie.org.uk/resources/translations/IndexCatalan.pdf>, i dels recursos que pot aportar Convivèxit: http://educadua.es/html/dua/pautasDUA/dua_principios.html

4. Programació docent

Els centres educatius realitzaran per tot o part del curs 2020-2021, una organització curricular excepcional, que garanteixi la consolidació, l'adquisició, el reforçament i el suport dels aprenentatges desenvolupats i, també, els que s'han vist afectats negativament per la situació del tercer trimestre del curs 2019-2020.

Les programacions dels departaments didàctics han d'incloure, com a mínim, els elements establerts als articles 29.3 i 24.3 dels Decrets: 34 /2015 i 35/2015 de 15 de maig, de currículum d'educació secundària obligatòria i del Batxillerat a les Illes Balears, respectivament.

S'han de preveure, des d'inici del curs 2020-2021, les adequacions necessàries per atendre els diferents escenaris d'ensenyament derivades de la possible incidència, a les Illes, de la COVID-19: ensenyament presencial, semipresencial i a distància.

Amb independència de l'escenari en el qual ens puguem trobar, caldrà fixar els criteris d'avaluació i els estàndards d'avaluació que es consideren **essencials, els quals s'han de mantenir invariables en tots tres escenaris.**

De la mateixa manera, els indicadors, instruments d'avaluació i criteris de qualificació i recuperació s'hauran de preveure, de manera diferenciada, per a cadascun dels tres escenaris previstos.

Com les programacions docents són uns documents públics, i han d'estar a l'abast i ser compartits amb la comunitat educativa, **els centres les publicaran a la seva pàgina web i les penjaran a l'apartat de documents institucionals del GESTIB.**

4.1 Determinació dels elements essencials del currículum

Tindran la consideració **d'elements essencials** del currículum, aquells que possibiliten a l'alumne assolir els aprenentatges competencials corresponents als objectius de l'etapa. Aquests elements han de quedar clarament assenyalats en la programació docent.

Tot tenint en compte els resultats de l'avaluació inicial, per a cada nivell educatiu, els departaments didàctics hauran de prioritzar les competències, i seqüenciar els continguts, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable **essencials** per a cada nivell educatiu de l'etapa i integrar els no desenvolupats del curs passat.

En tots els casos, en la selecció dels objectius, s'han de prioritzar aquells de caire més competencial per davant d'altres més conceptuals, per potenciar el desenvolupament de les competències clau: aprendre a aprendre, digital i lingüística, principalment, i aquells que afavoreixin el desenvolupament de les capacitats que han de permetre a l'alumne millorar la gestió de les seves emocions, treballar en equip, la seva autonomia i responsabilitat així, com aquells que respectin al màxim els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.

Per als centres que desenvolupin el currículum de primer d'ESO per àmbits de coneixement, la programació docent ha d'integrar els elements del currículum de les diferents matèries que conformen l'àmbit. La programació de cada àmbit haurà de ser consensuada pels departaments didàctics als que s'adscriuen les matèries que l'integren. En la selecció dels objectius de cada matèria que conforma l'àmbit es prioritzaran, al màxim, aquells de caràcter més global i interdisciplinari.

Les programacions docents de Llengua i literatura castellana i de Llengua i literatura catalana han d'estar coordinades per nivells, tant en el seu contingut com en la seva temporització i metodologia. En aquest sentit, els departaments didàctics implicats han d'acordar una distribució temporal dels elements del currículum, evitant duplicitats, i poder dedicar així, el màxim de temps al desenvolupament d'activitats d'aprenentatge de les diferents destreses lingüístiques des d'una vessant funcional i comunicativa de la llengua. Aquests elements comuns en el desenvolupament de la competència lingüística també seran tinguts en compte per part del departament de Llengües estrangeres.

4.2 Programació d'aula

La concreció de les programacions en programacions d'aula, en tots tres escenaris, han d'afavorir l'aprenentatge competencial a través de la realització de projectes interdisciplinaris, treballs d'indagació i recerca amb l'ús de les TIC. En el seu desenvolupament, s'ha de potenciar el treball en grup i dinàmiques de treball cooperatiu dels alumnes.

En tots els escenaris, i molt especialment en l'escenari C, en el que s'utilitzaran els recursos de calendaris i de treball en línia compartits, els equips educatius de cada nivell compartiran les programacions d'aula de cada àmbit o nivell, de forma que cada equip educatiu coordinarà la temporalització de les activitats que es proposen als alumnes, els instruments per a l'avaluació del procés d'ensenyament - aprenentatge i el criteris d'avaluació i qualificació.

Les programacions d'aula de les primeres setmanes de classe han de preveure activitats per a l'avaluació inicial dels alumnes.

Al llarg del primer trimestre, les programacions d'aula recolliran activitats d'aprenentatge dels objectius essencials no assolits i/o no desenvolupats el curs 2019-2020. La programació d'aula també haurà de preveure, durant aquest temps, les activitats de reforç i recuperació

de l'alumnat que va promocionar amb la matèria no superada. No obstant això, les activitats de recuperació i reforç es mantindran al llarg del curs, per als alumnes que ho necessitin i, si n'és el cas, es coordinaran amb les activitats que es realitzin als programes d'acompanyament escolar, PAE, o d'altres, que es puguin desenvolupar al centre.

Per altra banda, les programacions d'aula han de preveure les activitats per a l'atenció de tota la diversitat de l'alumnat, les quals s'ajustaran a les necessitats, forteses i característiques de cada alumne. Per al correcte disseny d'aquestes activitats caldrà una coordinació periòdica del professorat amb l'equip de suport i si s'escau amb l'orientador/a.

Atesa la situació excepcional viscuda, es considera necessari l'elaboració d'una **Unitat didàctica 0**, d'acollida i retorn de l'alumnat a l'activitat educativa presencial. Aquesta unitat 0, assessorada per l'equip d'orientació, es desenvoluparia durant la primera setmana del curs de manera col·laborativa, entre tots els professors de l'equip docent de cada grup, i no sols pel tutor.

4.3 Adequacions metodològiques

En qualsevol dels tres escenaris, el professorat d'un mateix equip docent, ha d'acordar la planificació conjunta i coordinada d'activitats interdisciplinàries amb altres professors del mateix equip docent, adreçades a l'assoliment d'objectius i competències d'àrees diferents. En tots els casos, hauria d'implicar com a mínim al professorat d'un àrea lingüística i al professor d'altra matèria. Aquestes activitats, han de ser tingudes en compte en el moment de l'avaluació de les àrees en què intervenen.

Les activitats interdisciplinàries convé que es planifiquin perquè siguin realitzades en grups d'alumnes de manera col·laborativa i mitjançant l'ús de les TIC i les TAC, considerades com a eines d'aprenentatge (per a la recerca, exposició i elaboració de treballs) i no solament de comunicació.

La concreció curricular del centre ha de recollir les normes per a la seva realització, temporalització, presentació i exposició, així com els criteris d'avaluació i, si s'escau, les eines d'avaluació que s'han d'emprar per cada nivell educatiu.

A tots els escenaris, però especialment al C, l'equip docent ha de tenir coneixement de les dificultats personals, familiars i d'accés a les TIC de l'alumnat de cada grup. Aquesta informació ha de constar als informes individualitzats realitzats pel professorat a final del curs 2019-2020, que ha de ser facilitada per part de l'equip directiu tant al tutor com a la resta de professors de l'equip docent abans d'iniciar-se les classes del curs 2020-2021.

4.4 Temes transversals

4.4.1 Competència digital

La competència digital és una de les competències clau del currículum. Tot l'alumnat ha de tenir l'oportunitat de desenvolupar-la en tots els àmbits i matèries. Les programacions didàctiques han de recollir les orientacions metodològiques per al seu desenvolupament.

En col·laboració amb les associacions de famílies, s'han de planificar sessions formatives per a les famílies, a fi de donar-los a conèixer l'entorn de treball telemàtic, de comunicació i d'intercanvi.

4.5 Criteris de qualificació, recuperació i de seguiment de pendents

Els criteris de qualificació, de recuperació i de seguiment de pendents s'hauran de preveure de manera diferenciada per a cadascun dels escenaris previstos, tot atenent les instruccions de l'Administració Educativa, i se n'informarà del seu contingut als alumnes i a les seves famílies.

En tots els escenaris, es fomentarà el paper actiu de l'alumne en la seva avaluació per mitjà de l'autoavaluació, la coavaluació i l'heteroavaluació.

La recuperació de les matèries dels alumnes que han promocionat amb matèries pendents del curs 2019-2020, ateses les condicions excepcionals derivades de l'educació a distància, ha de ser un objectiu prioritari.

Així, durant el primer trimestre del curs 2020-2021, fonamentalment, i si s'escau durant el segon trimestre, els departaments didàctics, a través del professor de la matèria del curs en què està matriculat l'alumne, en el cas de matèries que tenen continuïtat, realitzaran el seguiment corresponent i es duran a terme activitats de recuperació.

En cas que l'alumne no recuperi la matèria pendent, si durant el primer i segon trimestre del curs, l'alumne, supera la matèria del curs actual, es podrà considerar, a la segona avaluació, que l'alumne ha superat la matèria pendent del curs anterior. En cas de no aprovar, l'alumne tindrà dret a realitzar una prova/activitat de recuperació final al llarg del tercer trimestre.

Per alumnes dels nivells d'ESO i de Batxillerat que han promocionat amb matèries no superades, que no tenen continuïtat al curs actual, es realitzaran durant el primer i segon trimestre activitats/proves de recuperació parcials. Els departaments didàctics, facilitaran activitats per preparar les proves/activitats de recuperació i en faran el seguiment corresponent. S'assignarà un membre del departament per fer el seguiment d'aquests alumnes. En aquest seguiment hi col·laborarà el tutor. En cas de no aprovar la matèria pendent, després de realitzar les activitats proposades/proves parcials, l'alumne tindrà dret a realitzar una prova final de recuperació durant el tercer trimestre.

Aquest procés de seguiment de pendents s'ha d'incloure al pla específic del centre i s'ha d'assegurar el seu compliment en tots els escenaris. A l'escenari B i C es mantindrà el seguiment a través de mitjans telemàtics.

4.6 Coordinació de l'atenció a la diversitat.

Per tal de donar resposta a l'atenció a la diversitat, els equips de suport i el professorat d'àrea, amb la col·laboració del servei d'orientació, dissenyaran les adaptacions curriculars corresponents prenent com a referència els objectius determinats com a essencials a la programació docent de l'àrea. A partir d'aquests se seleccionaran, d'acord a les necessitats dels alumnes, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge corresponents.

El cap del DO inclourà a la seva programació l'organització dels suports d'acord amb els tres escenaris, de manera que el pas d'un a l'altre no suposi perdre el contacte amb els alumnes i les famílies als quals atenen.

Caldrà tenir especial atenció a l'acollida emocional de l'alumnat més vulnerable, per establir plans de seguiment i coordinació amb l'equip docent, famílies i serveis externs.

Als escenaris B i C, l'equip de suport ha de facilitar una atenció més individualitzada als alumnes, que podrà ser presencial a l'escenari B, quan es detectin dificultats d'accés al currículum a través de les TIC o en l'autonomia de l'alumne per realitzar les activitats encomanades. En aquest sentit, l'equip de suport ha d'assumir funcions de cotutoria. Un membre de l'equip de suport ha de fer el seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumne i ha de ser el referent per comunicar-se amb les seves famílies.

A tots els escenaris, si al llarg del procés d'avaluació es detecta que el progrés d'un alumne no és l'adequat, s'han d'establir mesures de suport educatiu tan aviat com es detectin les dificultats, a fi de garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per continuar el procés educatiu. La programació d'aula ho ha de preveure.

En els escenaris B i C, els equips directius hauran de determinar un sistema unificat, i efectiu, conegut per tot el professorat, de comunicació amb l'alumne i les famílies, en funció de l'edat, quan es detecti un progrés no adequat en una o varies matèries. El sistema de comunicació amb l'alumne i la seva família, pot centralitzar-se a través del tutor o bé realitzar-lo directament el professor de l'àrea. En tot cas, s'haurà de dur un registre. Tant l'equip directiu com el professorat de l'equip docent hi ha de tenir accés. L'equip directiu establirà el sistema de seguiment i comunicació en la PGA del curs 2020-2021.

El GESTIB es considerarà el mitjà oficial de comunicació del centre amb les famílies en tots els escenaris.

5. Funció tutorial

Si l'acció tutorial ha estat sempre un factor clau en el desenvolupament integral dels joves, en les circumstàncies actuals és molt més rellevant encara. Les difícils i peculiars situacions provocades per la pandèmia en cada família, així com el distanciament social que comporta un escenari d'educació en línia o semipresencial, converteix el Pla d'Acció Tutorial (PAT) en un factor decisiu de l'aprenentatge, salut i benestar de l'alumnat.

Al següent enllaç al web del Servei d'Atenció a la Diversitat podeu trobar un instrument per valorar l'impacte socioemocional del confinament: http://www.caib.es/sites/diversitat/ca/instrument_per_mesurar_limpacte_social_i_educatiu_del_covid-19/

L'Administració, la inspecció i els mateixos equips directius, han de vetllar pel compliment d'aquest PAT.

L'acció tutorial ha de seguir, durant tot el curs, amb la filosofia i les indicacions del pla d'acolliment inicial, per assegurar l'acompanyament personal i emocional de l'alumnat (i les seves famílies), alhora que faciliti aquells aprenentatges curriculars que no queden prou atesos en les matèries o àmbits.

Aquest és un espai necessari per escoltar, conèixer, cohesionar el grup i potenciar la participació de l'alumnat, un espai per permetre l'expressió d'emocions i sentiments, dubtes i interrogants, i -en definitiva- facilitar l'aprendre a ser i aprendre a conviure.

Recomanacions per a l'elaboració o revisió del PAT.

- Foment de les cotutories:

En els escenaris B i C, l'equip directiu podrà assignar un o més cotutors a tots els nivells d'ESO, implicant el professorat de l'equip docent que no sigui tutor i membres l'equip de suport. Es durà un registre de totes les incidències i les dificultats detectades.

- Mantenir, sempre que sigui possible, la continuïtat de les assignacions tutor-grup classe.

- Donar molta més visibilitat als serveis TISOC, convivèxit, fundacions, professionals i entitats públiques i privades al nostre abast, perquè tots els tutors i docents del centre puguin conèixer i accedir als seus recursos, millorar l'atenció a la diversitat de l'alumnat (que és tasca de tots els docents) i, també, assessorar o informar millor els familiars.

- El departament d'orientació, els equips de suport i els equips directius, hauran de coordinar-se per donar el màxim suport a tots els membres de la comunitat educativa

- El TISOC té un rol fonamental en el seguiment de l'alumnat més vulnerable i en la coordinació, formació i informació dels equips docents. *En els escenaris B i C el departament d'orientació i el TISOC, als centres que en tenen, hauran de fer un seguiment més estret amb els serveis externs: serveis socials i policia local en el seguiment de l'alumnat més vulnerable.* El tutor haurà de col·laborar amb el servei d'orientació en la coordinació amb els serveis externs necessaris per garantir el benestar dels infants (serveis socials, p. ex.).

6. Coordinació docent

Assegurar un bon funcionament del centre i, especialment, una bona coordinació docent dels equips educatius i l'acompanyament d'alumnes i famílies depèn també de tota una sèrie de mesures organitzatives, protocols, rutines i recursos.

Cal preparar l'aprenentatge a distància, aprendre del que s'ha fet o han fet altres centres aquest curs. També convé modelar en temps normals com s'actuarà en la relació professor alumnes, quan tornem a estar confinats.

Recomanacions de mesures generals i/o pròpies de l'escenari A

- És convenient fer equips docents més petits (coherents amb un plantejament curricular per àmbits) i estable (mateix equip docent per nivell). Els criteris pedagògics de confecció d'horaris del centre i d'assignació de professorat als grups haurien de ser coherents amb aquest objectiu.
- Reunions d'equips docents quinzenals, almenys, amb l'objectiu de garantir el seguiment adequat del procés d'aprenentatge dels alumnes, la detecció de les seves necessitats, la coordinació de les activitats interdisciplinàries i l'avaluació coordinada dels alumnes.

Recomanacions de mesures preventives dels escenaris B i C:

- Els equips directius proposaran sistemes segurs per enregistrar les incidències rellevants del seguiment del treball a distància que realitzen els alumnes, així com de les necessitats personals i familiars que es detectin. La Informació ha d'estar compartida per l'equip docent, el Departament d'Orientació i l'Equip Directiu.
- Caldrà reforçar la tasca dels coordinadors TIC per facilitar el suport i la informació als professors i, si s'escau, a alumnes i famílies sobre el seu ús i sobre l'ús de les plataformes que s'hagi acordat que utilitzarà el centre.
- Els equips directius poden assignar tasques de suport als coordinadors TIC a altres professors del claustre. Aquests coordinaran les actuacions a desenvolupar.

Mesures que en els escenaris B i C facilitin la bona atenció de l'alumnat i molt especialment al més vulnerable a partir de l'acció coordinada del seu professorat:

- Cal fer reunions d'equips docents quinzenals o setmanals, segons les necessitats. Han de servir per coordinar les activitats (volum i contingut) de les tasques que es proposen als alumnes telemàticament, per la creació conjunta de propostes i del pla docent de treball. Així mateix, per fer el seguiment del grau de retorn que fan els alumnes de les activitats, tant des del punt de vista de l'aprenentatge com del benestar personal i realitzar el *feedback* corresponent per part del professor a l'alumnat.
- Les programacions d'aula han de ser compartides, han de facilitar la coordinació de l'atenció a l'alumnat amb més necessitats entre l'equip docent i l'equip de suport. L'equip educatiu juntament amb l'equip de suport haurà de concretar les activitats d'ensenyament-aprenentatge dels alumnes més vulnerables, realitzar-ne seguiment i fer una comunicació freqüent amb els alumnes i les seves famílies, actuant com a cotutors.
- La coordinació dels equips de tutors amb l'equip directiu i el departament d'orientació ha de tenir un tractament específic per unificar les activitats que s'han de desenvolupar, actuacions específiques i les informacions que s'han de donar als alumnes i famílies.
- Les reunions de departament, una vegada s'hagin concretat els acords per la determinació de les programacions de departament/dels àmbits o de nivell educatiu, podran espaiar-se més, si així es considera necessari, previ acord de la CCP, per afavorir la realització de les reunions d'equips docents més sovint.
- Fer claustres virtuals, breus i ben planificats, per fer una valoració conjunta del desenvolupament del confinament i permetre una anàlisi i presa de decisions conjunta. És necessari reforçar el vincle i la cura entre tota la comunitat: informacions periòdiques, trobades, prestació de suport, consells..., són necessaris durant el confinament.

- Per mantenir i reforçar l'aliança amb les famílies, l'escola hauria d'escoltar-les i establir ponts de confiança perquè esdevinguin les seves aliades. Això significa comunicació més freqüent i de més qualitat. I en les dues direccions, és a dir, constituir un diàleg en lloc d'una tramesa d'instruccions

7. Coordinació entre etapes correlatives

L'etapa d'educació secundària obligatòria ha de tenir un lligam fort amb el nivell anterior, l'educació primària, per assegurar la coherència dels currículums entre les dues etapes i facilitar la continuïtat del procés d'aprenentatge de l'alumnat. La preceptiva coordinació ha de quedar fixada en un pla, i s'ha de determinar anualment, a la PGA, la temporalització de les actuacions previstes. Per altra banda, l'educació secundària obligatòria, com a base imprescindible de formació per continuar els estudis, ha de mantenir la coordinació necessària amb el batxillerat i la formació professional quant a les capacitats i competències clau que l'alumne ha d'haver assolit en obtenir el Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

7.1 Coordinació entre educació primària i educació secundària obligatòria

Es considera una actuació prioritària que s'ha de realitzar amb independència de l'escenari existent. En els escenaris B i C, si no és possible de manera presencial, es realitzaran les coordinacions amb l'ús de les TIC (videoconferència preferentment).

Amb aquest objectiu, els equips directius dels centres han de coordinar no solament el traspàs d'informació, sinó el tractament coherent del currículum acordant-ne els elements essencials que han de ser tractats a sisè curs d'educació primària i al primer curs de l'educació secundària obligatòria. La coordinació s'ha de dur a terme al llarg del curs 2020–2021 en tres fases:

a) Fase informativa (finals del curs 2019–2020 i inici del 2020–2021), coordinada pels equips directius i amb la participació dels docents de sisè curs d'educació primària i de primer curs d'educació secundària obligatòria i amb el departament d'orientació. La informació ha de ser personalitzada sobre cada alumne i incidir, almenys, en:

- Els aspectes essencials del currículum (objectius, continguts, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge i competències clau) que no s'han pogut treballar a causa de l'estat d'alarma, i les opcions metodològiques que s'han adoptat amb l'alumnat (treball per projectes, agrupaments, desdoblaments, tallers, adaptacions curriculars, etc.).
- Els aspectes del currículum que s'han pogut treballar i, d'aquests, els objectius que es consideren assolits.
- Les mancances de tipus social i afectiu que, si és el cas, s'hagin detectat, així com les propostes i recomanacions en vistes a facilitar una acollida d'aquest alumnat a 1r d'ESO. Traspàs dels Informes individualitzats.
- Els resultats més rellevants de les entrevistes amb les famílies a fi de poder donar una resposta educativa adequada a les necessitats i les característiques de l'entorn sociofamiliar de cada alumne.
- Les condicions en què s'ha decidit la promoció de l'alumnat, a fi de facilitar un tractament curricular que prengui com a punt de partida la situació real de cada infant. Traspàs dels Informes d'aprenentatge dels alumnes i dels plans de recuperació i /o reforç recomanats.

La informació recollida dels alumnes s'ha de posar a disposició dels tutors i de l'equip docent per part del orientador i el cap d'estudis abans d'iniciar-se les classes. A aquest efecte, s'han de preveure les reunions d'equips docents corresponents.

Per altra banda, l'equip directiu farà arribar una còpia de les memòries de les àrees de 6è d'educació primària als departaments didàctics perquè puguin realitzar l'ajustament de les programacions docents i es plantegein els procediments i el continguts de les proves inicials des d'un enfocament competencial.

Per a un adequat disseny de l'avaluació inicial, cal la coordinació del professorat que ha d'impartir 1r d'ESO amb els mestres que varen impartir 6è d'EP el curs anterior. A tal efecte, els equips directius dels centres hauran d'organitzar el calendari de reunions, almenys, per a les àrees instrumentals i anglès.

b) Fase de seguiment (de l'inici del segon trimestre a l'inici del tercer trimestre del curs 2020–2021), coordinada pels equips directius. Ha de prendre com a punt de partida l'anàlisi dels resultats de la primera avaluació de l'alumnat de primer d'ESO i ha de servir per ajustar els processos d'ensenyament i aprenentatge tant a l'educació primària com a la secundària obligatòria. Es podran dur a terme actuacions conjuntes entre el professorat de les dues etapes, a criteri dels òrgans de govern i dels de coordinació pedagògiques de cada etapa o de cada centre si n'és el cas. Totes les actuacions d'adaptaran als escenaris A, B i C.

c) Fase d'avaluació (tercer trimestre del curs 2020–2021). Coordinada pels caps d'estudis i amb la participació del professorat de sisè i de primer curs d'ESO. La finalitat és valorar el progrés que ha experimentat l'alumnat en el pas de sisè a primer d'ESO, detectar els punts forts i els aspectes a millorar en vistes al curs següent.

La inspecció educativa ha de fomentar aquesta coordinació entre etapes i entre els CEIPs adscrits a un mateix IES; així mateix, ha de supervisar el procés, així com orientar, informar i assessorar els diferents sectors implicats.

7.2 Coordinació entre 4t d'ESO i Batxillerat / FP

Especialment aquest curs, els departaments didàctics, a l'inici del curs 2020–2021 hauran de posar una especial atenció en la seva coordinació interna en relació a:

- La preparació de les activitats d'avaluació inicial dels alumnes de 1r de Batxillerat.
- L'adequació de les programacions docents de primer curs del Batxillerat tenint en compte la informació recollida dels centres on els alumnes han cursat 4t d'ESO i de les avaluacions inicials.

Al llarg del curs, és necessari que els departaments didàctics realitzin les valoracions necessàries sobre el grau d'exigència determinat als criteris de qualificació dels alumnes de 4t d'ESO i els de 1r de Batxillerat, amb la finalitat de millorar el trànsit entre etapes i la correcta adequació dels criteris. Aquest procés ha de tenir un tractament específic després de la primera avaluació i es farà constar en les actes del departament.

Per altra banda, la CCP revisarà els criteris de titulació d'ESO i fixarà les directrius per a la correcta coordinació del desenvolupament competencial del currículum tant a 4t d'ESO com a Batxillerat i a 1r curs dels Cicles Formatius d'FP de Grau Mitjà.

En aquest sentit, es fa una recomanació explícita, perquè en la CCP i el claustre, es fomenti per part dels equips directius, en els IES en què no s'ha fet, el debat pedagògic entorn al desenvolupament, a tots els nivells d'ESO i Batxillerat, de la realització de treballs i projectes de recerca interdisciplinaris.

Els acords sobre les normes i la metodologia que cal emprar per desenvolupar-los hauran d'incloure's la Concreció Curricular del centre.

8. Aspectes específics del batxillerat

En els escenaris B i C, per poder continuar amb l'activitat lectiva, es facilitarà l'accés al professorat responsable a les aules virtuals i altres materials elaborats per l'IEDIB.

A efectes del còmput del nombre de convocatòries, no li seran comptabilitzades les del curs 2019-2020 a l'alumnat que no promocioni/tituli.

9. Propostes concretes

9.1 Orientacions per al pla d'acollida de les famílies

La reunió d'inici de curs amb les famílies s'ha de dur a terme amb una dinàmica diferent. L'ordre del dia ha d'incloure punts que facin referència a l'organització del treball del seu fill/a en els tres escenaris.

Escenari A	Informar i atendre els dubtes sobre el Pla de contingència del centre. Informar de l'organització del currículum, criteris d'avaluació, de recuperació de pendents i promoció de curs o etapa previstos a les programacions docents i a la concreció curricular per a cada escenari. Escolta activa als pares	Informar i respondre els dubtes sobre les accions de prevenció de contagis i les mesures organitzatives determinades pel Centre. Confirmar que coneixen la situació acadèmica actual del seu fill/a. Expressió de les expectatives individuals sobre els fills i del grup,
Escenari B	Informar de la previsió del centre en relació a l'organització de la presencialitat/ semipresencialitat. Completar la informació dels informes individuals sobre les necessitats dels alumnes (mitjans tecnològics, necessitats socials i/o econòmiques)	Recollir informació de les característiques de l'organització de l'estudi i recursos amb els quals compta a casa l'estudiant. (lloc, horari, ajuda, material disponible, wifi,...) Els pares fan feina presencial o teletreball?
Escenari C	Informar sobre els resultats de les avaluacions inicials Dinàmiques del grup-classe: punts forts i febles Mitjans de comunicació tutor-pares i direcció de centre.	Contrastar la informació amb les famílies. S'informa de les mesures a adoptar i dels plans de seguiment específics. Els pares fan feina presencial o teletreball?

9.2 Propostes per al pla d'acció tutorial

Tres propostes concretes per a l'acció tutorial.

- Fomentar l'empoderament i implicació de l'alumnat en el centre i en el seu procés d'ensenyament-aprenentatge. Preveure un espai de debat i formulació de propostes de millora, en l'horari de tutoria, per facilitar la participació real de l'alumnat en l'organització del centre. Ser escoltats i saber que es té en compte la veu de l'alumnat (delegats i representants de classe realment representatius), facilitaria el sentiment de pertinença al centre, la seva motivació i la seva implicació i participació. Preveure aquesta mena d'activitats (la redacció d'actes, ordre del dia, planificació de grups de debat, sol·licitud de recursos, subvencions, lectura de documents, coneixement de l'organització del centre i comprensió de la seva complexitat, etc.) permet un aprenentatge significatiu i motivador de competències i valors totalment necessaris: treballen l'escoltament, el respecte, l'esperit crític, l'argumentació, la capacitat de parlar en públic, la planificació, la necessitat de les normes, etc.

- Tallers d'educació emocional (autoconeixement, gestió de les emocions, regulació del comportament, escolta i assertivitat, educació per a la vida i el benestar). Podem comptar amb els recursos externs existents, que no són poca cosa (CEP, CONVIVEXIT, Ajuntaments i CEME, etc.)
- Facilitar i acompanyar l'expressió i el debat (coneixements) d'aquells temes que més preocupen als joves actuals, des del nostre rol d'adults, no d'experts, que ni som, ni cal.
 - Sexualitat i comunicació.
 - Sostenibilitat i medi-ambient. Futur del món actual.
 - Xarxes i noves tecnologies: avantatges i perills.
 - Assetjament i maltractaments (a casa, a l'escola, a la societat).
 - Alimentació, transport, energia, l'aigua (relacions amb la cultura, la política i l'economia)
 - Responsabilitat i llibertat: poder ser qui volem ser, en una societat més justa i pacífica.
 - El treball i l'oci.

